

VAALIT
VAL

TIEDOTE VUODEN 2021 KUNTAVAALEISTA

Suomi jakautuu kuntiin, joilla on perustuslain mukaan itsehallinto. Kunta päättää monista sen asukkaita koskevista asioista.

Kunnan ylin päättävä elin on sen asukkaiden valitsema valtuusto. Valtuuston jäsenet eli valtuutetut valitaan kuntavaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan. Seuraavat kuntavaalit toimitetaan **sunnuntaina 13.6.2021**.

Kuntavaaleissa voivat äänestää ja asettua ehdolle täysi-ikäiset Suomessa asuvat Suomen kansalaiset sekä tietyillä ehdoilla Suomessa asuvat muiden maiden kansalaiset.

Äänestäminen on Suomessa vapaaehtoista.

Ahvenanmaan maakunnan alueella ei toimiteta kuntavaaleja vuonna 2021.

Äänioikeus – kuka saa äänestää

Saat äänestää kuntavaaleissa, jos olet Suomen tai jonkin muun Euroopan unioniin kuuluvan maan, Islannin tai Norjan kansalainen ja täytät seuraavat edellytykset:

- täytät viimeistään vaalipäivänä (13.6.2021) 18 vuotta
- sinulla on kotikunta Suomessa viimeistään 23.4.2021

Jos olet jonkin muun maan kansalainen, saat äänestää kuntavaaleissa, jos

- täytät viimeistään vaalipäivänä (13.6.2021) 18 vuotta
- sinulla on ollut kotikunta Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kahden vuoden ajan ennen 23.4.2021

Kotikunta määräytyy kotikuntalain perusteella. Yleensä kotikunta on se kunta, jossa asut.

Vuoden 2021 kuntavaaleissa kotikuntasi määräytyy sen mukaan, mikä kunta on merkitty kotikunnaksesi väestötietojärjestelmään 23.4.2021 klo 24.

Tarvittaessa voit tarkistaa kotikuntatiedon Digi- ja väestötietovirastosta.

Kuntavaaleissa voit äänestää vain oman kotikunnan ehdokasta.

Ilmoitus äänioikeudesta lähetetään kaikille äänioikeutetuille

Digi- ja väestötietovirasto pitää äänioikeusrekisteriä, jossa ovat kaikkien äänioikeutettujen tiedot. Äänioikeusrekisteriin ei tarvitse erikseen ilmoittautua.

Digi- ja väestötietovirasto lähettää viimeistään **20.5.2021** ilmoituksen äänioikeudesta eli ilmoituskortin jokaiselle äänioikeutetulle, jonka osoite on tiedossa. Saat ilmoituskortin vain sähköisenä, jos olet ottanut käyttöön Digi- ja väestötietoviraston tarjoaman sähköisen viestintäpalvelun eli Suomi.fi-viestit (lisätietoja osoitteesta www.suomi.fi/viestit). Äänioikeusilmoituksessa on ohjeita äänestämisestä, luettelo asuinpaikkasi lähellä olevista ennakkoäänestyspaikoista ja tietoja sinun äänioikeudestasi. Äänioikeusilmoitusta et tarvitse mukaasi äänestyspaikalle, henkilöllisyystodistus riittää.

Vaalikelpoisuus – kuka saa olla ehdokas

Olet vaalikelpoinen eli voit asettua ehdokkaaksi kotikuntasi kuntavaaleissa, jos täytät seuraavat edellytykset:

- kunta, jossa aiot asettua ehdokkaaksi, on kotikuntasi
- sinulla on äänioikeus jossakin Suomen kunnassa
- sinua ei ole julistettu vajaavaltaiseksi tuomioistuimen päätöksellä.

Eräät kuntalaissa luetellut valtion virkamiehet ja kunnan johtavat virkamiehet ja työntekijät eivät kuitenkaan ole vaalikelpoisia kuntavaaleissa.

Ehdokkaiden asettaminen kuntavaaleihin

Kuntavaaleissa voivat asettaa ehdokkaita

- rekisteröidyt puolueet
- äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

Puolueet päättävät omista ehdokkaistaan sääntöjensä mukaisesti. Jos haluat puolueen ehdokkaaksi, sinun täytyy sopia siitä puolueen kanssa.

Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvitaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen äänioikeutettua kunnan asukasta. Asukasluvultaan pienissä kunnissa valitsijayhdistyksen perustamiseen riittää kuitenkin vain kolme tai viisi asukasta.

Kahdella tai useammalla puolueella on oikeus muodostaa vaaliliitto. Kahdella tai useammalla valitsijayhdistyksellä on oikeus muodostaa yhteislista.

Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla saa olla kunnassa ehdokkaita enintään puolitoista kertaa se määrä kuin valtuutettuja valitaan. Valtuustoihin valitaan kunnan asukasluvusta riippuen vähintään 13–79 valtuutettua, mutta kunta voi itse päättää suuremmastakin valtuutettujen määrästä.

Kullakin ehdokkaalla on oma numero. Ehdokkaista laaditaan paperille painettu ehdokaslistojen yhdistelmä, johon ehdokkaat merkitään numerjärjestyksessä alkaen

numerosta 2. Ehdokkaat on yhdistelmässä ryhmitelty puolueittain ja yhteislistoittain. Kustakin ehdokkaasta yhdistelmässä on seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero ja ammatti. Lisäksi ehdokaslistojen yhdistelmästä käy ilmi

- mitkä puolueet ovat muodostaneet vaaliliiton
- mitkä valitsijayhdistykset ovat muodostaneet yhteislistan
- mitkä puolueet eivät kuulu vaaliliittoon
- ketkä ehdokkaat ovat yhteislistan ulkopuolella olevia ehdokkaita.

Ehdokaslistojen yhdistelmät laaditaan kaikissa kunnissa 14.5.2021. Kuntasi yhdistelmä on nähtävillä muun muassa äänestyskopeissa ja oikeusministeriön vaalisivuilla (www.vaalit.fi). Jos äänestät ennakkoon muussa kuin omassa kotikunnassasi, voit pyytää vaalivirkailijalta oman kuntasi ehdokaslistojen yhdistelmän.

Äänestysajat

Voit äänestää joko vaalipäivänä **sunnuntaina 13.6.2021** tai ennen vaalipäivää ennakkoäänestyksen aikana. Voit äänestää vain kerran. Kahdesti äänestämisestä on säädetty rangaistus rikoslaissa.

Ennakkoäänestys:

Ennakkoäänestys alkaa Suomessa **keskiviikkona 26.5.2021** ja päättyy **tiistaina 8.6.2021**.

Ennakkoäänestys alkaa ulkomailla **keskiviikkona 2.6.2021** ja päättyy **lauantaina 5.6.2021**.

Eräissä ennakkoäänestyspaikoissa äänestysaika on lyhyempi.

Voit äänestää ennakkoon missä tahansa ennakkoäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla. Ennakkoäänestyspaikkoja ovat

- kotimaassa kuntien määräämät ennakkoäänestyspaikat, usein esimerkiksi kuntien virastot
- useat Suomen edustustot ulkomailla
- laitokset, kuten sairaalat, sosiaalihuollon toimintayksiköt ja rangaistuslaitokset. Laitoksissa voivat äänestää vain niissä hoidettavana olevat tai niihin otetut henkilöt.
- suomalaiset laivat, jotka ovat ulkomailla ennakkoäänestysaikana. Laivassa saa äänestää vain laivan henkilökunta, matkustajat eivät voi äänestää laivassa.

Äänestys vaalipäivänä:

Vaalipäivän äänestys on **sunnuntaina 13.6.2021 kello 9–20**.

Voit äänestää vaalipäivänä vain sillä äänestyspaikalla, joka on merkitty sinulle lähetettyyn äänioikeusilmoitukseen.

Kotiäänestys:

Jos kykysi liikkua tai toimia on rajoittunut siinä määrin, että et pääse ilman kohtuuttomia vaikeuksia äänestyspaikalle, voit äänestää kotona ennakoäänestysaikana.

Kotiäänestykseen pitää ilmoittautua viimeistään **tiistaina 1.6.2021** ennen kello 16. Ilmoittautuminen tehdään kotikunnan keskusvaalilautakunnalle, jonka yhteystiedot löydät äänioikeusilmoituksesta. Samassa taloudessa asuva omaishoitaja voi tietyin edellytyksin äänestää samalla kertaa.

Kirjeäänestys:

Jos olet koko ennakoäänestyksen ajan ja vaalipäivänä ulkomailla, voit äänestää ulkomailta myös kirjeitse.

Kirjeitse äänestääksesi sinun täytyy tilata kirjeäänestysmateriaali oikeusministeriön tilauspalvelusta johonkin ulkomailla olevaan osoitteeseen. Tilauksen voi tehdä aikaisintaan kolme kuukautta ennen vaalipäivää. Äänioikeutettuna vastaat itse siitä, että tilaat kirjeäänestysasiakirjat tarpeeksi ajoissa siten, että ehdit palauttaa kirjeäänestyksen lähetekuoren kuntasi keskusvaalilautakunnalle vaalilaissa säädetyssä määräajassa.

Näin äänestät

Ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys tapahtuu äänestyspaikalla. Voit äänestää vain yhtä ehdokasta, joka on merkitty oman kuntasi ehdokaslistojen yhdistelmään.

1) Todista henkilöllisyytesi vaalivirkailijalle eli näytä passi, henkilökortti, ajokortti tai muu vastaava asiakirja. Vaalivirkailija antaa sinulle äänestyslipun.

2) Mene äänestyskoppiin. Äänestyskopissa saa olla kerrallaan vain yksi henkilö.

3) Merkitse äänestyslippuun sen ehdokkaan numero, jota äänestät. Saat äänestää vain yhtä ehdokasta. Merkitse ehdokkaan numero äänestyslipun sisäpuolella olevaan ympyrään. Älä tee äänestyslippuun mitään muita merkintöjä. Taita äänestyslippu siten, että merkitsemäsi numero jää taitoksen sisäpuolelle eikä näy ulospäin.

4) Vie äänestyslippu kiinni taitettuna vaalivirkailijalle. Vaalivirkailija leimaa äänestyslipun.

5a) Jos äänestät äänestyspäivänä, pudota leimattu äänestyslippu vaaliurnaan.

5b) Jos äänestät ennakoäänestyksessä, vaalivirkailija antaa vaalikuoren, johon suljet leimatun äänestyslipun.

Jos kykysi merkitä ehdokkaan numero äänestyslippuun on oleellisesti heikentynyt, saat käyttää äänestyksessä apuna valitsemaasi avustajaa tai vaalitoimitsijaa. Avustaja ei saa olla vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö eikä ehdokkaan lähisukulainen. Avustaja on velvollinen säilyttämään vaalisalaisuuden eli pitämään salassa äänestyksen yhteydessä saamansa tiedot.

Lisätietoja

- Lisätietoja vaaleista antaa kunnan keskusvaalilautakunta. Henkilökohtaista äänioikeutta koskeviin kysymyksiin vastaa Digi- ja väestötietovirasto. Molempien yhteystiedot ovat äänioikeusilmoituksessa.
- Ennakkoäänestyspaikkojen osoitteet ja aukioloajat, kirjeäänestyksen tilaamisen ohjeet, tiedot ehdokkaista sekä muuta tietoa vaaleista löytyy oikeusministeriön vaalisivuilla osoitteessa **www.vaalit.fi**.
- Tiedot kuntavaalien ehdokkaista löydät oikeusministeriön vaalisivuilla 14.5.2021 jälkeen ja tiedot ennakkoäänestyspaikoista 12.4.2021 jälkeen.
- Tämä on vuoden 2021 kuntavaalien siirtämisestä annetun lain (256/2021) mukaisesti päivitetty versio joulukuussa julkaistusta tiedotteesta.

Digi- ja väestötietovirasto 29.3.2021